

Dosarul nr. 2ra-1130/21

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul central, Judecător - L. Roic-Botezatu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – V. Sîrbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru

Î N C H E I E R E

20 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, Judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Rusu Gheorghe și de Dubceac Radu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Talmazan Nina către Rusu Vasile, Rusu Gheorghe, Dubceac Radu, Dubceac Marin, Dubceac Marina, intervenient accesoriu notarul Macar Veronica și Serviciul Cadastral Teritorial Hîncești, cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021, prin care s-a menținut hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul central, din 07 februarie 2020,

c o n s t a t ă :

La 22 decembrie 2012, Talmazan Nina a depus cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcurs, către Rusu Vasile, Rusu Gheorghe, Dubceac Radu, Dubceac Marin, Dubceac Marina, solicitând: - anularea contractului de vânzare-cumpărare cu nr.9060 din 21 decembrie 2005, încheiat între Talmazan Ion și Rusu Vasile; - anularea contractului de vânzare-cumpărare cu nr.7094 din 23 decembrie 2005, încheiat între Talmazan Ion și Rusu Gheorghe; - anularea contractului de vânzare-cumpărare cu nr.6661 din 29 septembrie 2006, încheiat între Talmazan Ion și Dubceac Radu; - anularea contractului de vânzare-cumpărare cu nr.5233 din 16 mai 2012, încheiat între Dubceac Radu și fratele său Dubceac Marin.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la 02 septembrie 1975, reclamanta a încheiat căsătoria cu Talmazan Ion, iar pe parcursul căsniciei au dobândit și deținut în proprietate terenul pentru construcția locativă și casa de locuit individuală, cu două construcții anexe, cu nr. cadastral xxxxx, amplasate în xxxxx, str. Xxxxx.

În anul 2005, Talmazan Ion, profitând de faptul că reclamanta se afla la muncă în Federația Rusă, prin mijloace dolosive, în scopul de a o deposeda de cota-parte din patrimoniul deținut în devălmășie, a înaintat acțiune privind declararea Ninei Talmazan ca decedată.

Astfel, prin hotărârea Judecătoriei Hîncești din 15 iulie 2005, Talmazan Nina a fost declarată decedată.

Ulterior, în temeiul deciziei OCT Hîncești din 02 decembrie 2005, la cererea lui Talmazan Ion, terenul pentru construcția locativă, deținut de ei în proprietate, a fost

împărțit în trei sectoare după cum urmează: - 1). S=0,0351 ha cu numărul cadastral xxxxx; - 2). S=0,0452 ha, număr cadastral xxxxx; - 3). S=0,0236 ha, nr. cadastral xxxxx.

La 21 decembrie 2005, Talmazan Ion i-a vândut lui Rusu Vasile sectorul de teren cu S=0,0236 ha, nr. cadastral xxxxx.

La 23 decembrie 2005, Talmazan Ion i-a vândut lui Rusu Gheorghe sectorul de teren cu S=0,0452 ha, număr cadastral xxxxx.

La 28 septembrie 2006, Talmazan Ion i-a vândut lui Dubceac Radu sectorul de teren cu S=0,0351 ha, număr cadastral xxxxx, și casa individuală cu două construcții accesorii de pe el.

La 16 mai 2012, Dubceac Radu și Dubceac Marina i-au vândut lui Dubceac Marin, terenul procurat de la Talmazan Ion.

În perioada anilor 2004-2012, din lipsa mijloacelor financiare și pierderea documentelor de identitate, reclamanta s-a aflat pe teritoriul Federației Ruse, timp în care, până la decesul lui Talmazan Ion, a comunicat cu acesta prin intermediul corespondenței poștale, nefiind informată despre înstrăinarea imobilelor.

La 20 aprilie 2012, la reîntoarcerea în Republica Moldova, a fost informată de către vecini despre evenimentele petrecute.

Ca urmare a cererii din 04 mai 2012, prin hotărârea Judecătoriei Hîncești din 06 iunie 2012, a fost anulată hotărârea Judecătoriei Hîncești din 15 iulie 2005, prin care Talmazan Nina a fost declarată decedată.

De asemenea, mai menționează că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2018, a fost admisă cererea Ninei Talmazan privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, rămasă după decesul soțului său, cu 6 luni, decizia fiind rămasă în vigoare prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 03 aprilie 2019.

La 16 mai 2019, Talmazan Nina a primit la notarul Macari Veronica, certificatul de moștenitor legal, trecut în registrul actelor notariale cu nr.3431 în baza dosarului succesoral cu nr.626714/92/2019 deschis după decesul soțului său, Talmazan Ion, decedat la 10 martie 2010.

Astfel, consideră că, toate contractele de vânzare-cumpărare menționate mai sus, sunt ilegale și urmează a fi anulate cu repunerea părților în poziția inițială, deoarece, la încheierea acestora, nu s-a solicitat acordul subsemnatei ca coproprietar al bunurilor imobile, reclamanta fiind de acord să restituie părților sumele achitate lui Talmazan Ion, la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile.

Totodată, prin cererea de concretizare a acțiunii, din 17 decembrie 2019, s-a mai relatat că toate contractele de vânzare-cumpărare, sunt lovite de nulitate și urmează a fi anulate, deoarece, părții au cunoscut faptul că Talmazan Ion se afla în căsătorie cu Talmazan Nina.

Suplimentar, a mai relatat că, pârâtul Dubceac Radu a recurs la înstrăinarea imobilului în beneficiul fratelui Dubceac Marian, astfel fiind încheiat contractul nr.5233 din 16 mai 2012, cu privire la înstrăinarea bunurilor imobile amplasate pe adresa xxxxx, str. Xxxxx xxxxx, terenul cu destinație pentru construcția locativă suprafața căruia constituie 0,0351 ha cu nr. cadastral xxxxx, casa de locuit cu suprafața de 80 m², cu nr. cadastral xxxxx.01, construcția cu suprafața de 14 și 5/10 m² cu nr. cadastral xxxxx02, amplasate pe adresa xxxxx, str. Xxxxx xxxxx, deși aceștia cunoșteau faptul că reclamanta a revenit în țară și a inițiat procesul de redobândire a drepturilor.

Respectiv, contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil cu nr. 5233 din 16

mai 2012 încheiat între Dubceac Radu și fratele său Dubceac Marin, necesită a fi la fel anulat pentru repunerea subsemnatei în drepturile sale patrimoniale depline încălcate la înstrăinarea bunurilor imobile ce-i aparțineau.

Prin hotărârea Judecătoriai Hîncești, sediul central din 07 februarie 2020, s-a admis acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Talmazan Nina.

S-a anulat contractul de vânzare-cumpărare nr.9060 din 21 decembrie 2005, încheiat între Talmazan Ion și Rusu Vasile, cu privire la înstrăinarea terenului pentru construcție cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0.0236 ha, situat în xxxxx, str. Xxxxx, xxxxx

S-a anulat contractul de vânzare-cumpărare nr.7094 din 23 decembrie 2005, încheiat între Talmazan Ion și Rusu Gheorghe, cu privire la înstrăinarea terenului pentru construcții cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0.0452 ha, situat în xxxxx, str. Xxxxx, xxxxx

S-a anulat contractul de vânzare-cumpărare nr.6661 din 28 septembrie 2006, încheiat între Talmazan Ion și Dubceac Radu, cu privire la înstrăinarea terenului pentru construcție cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0.0351 ha, a casei de locuit cu nr. cadastral xxxxx.01, cu suprafața de 80 m² și a construcției cu nr. cadastral xxxxx.02, cu suprafața de 14,5 m², situate în xxxxx, str. Xxxxx, xxxxx

S-a anulat contractul de vânzare-cumpărare nr.5233 din 16 mai 2012, încheiat între Dubceac Radu și Dubceac Marina, Dubceac Marin, cu privire la înstrăinarea terenului pentru construcție cu nr. cadastral xxxxx, cu suprafața de 0.0351 ha, a casei de locuit cu nr. cadastral xxxxx.01, cu suprafața de 80 m² și a construcției cu nr. cadastral xxxxx.02, cu suprafața de 14,5 m², situate în xxxxx, str. Xxxxx, 11, cu repunerea părților în situația anterioară încheierii contractelor.

La 28 februarie 2020, Rusu Gheorghe a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea hotărârii Judecătoriai Hîncești, sediul central din 07 februarie 2020 și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, sau de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată.

La 28 februarie 2020, Dubceac Marin, Dubceac Radu și Dubceac Marina au declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea hotărârii Judecătoriai Hîncești, sediul central din 07 februarie 2020 și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, sau de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021, s-au respins cererile de apel depuse de Rusu Gheorghe, Dubceac Marin, Dubceac Radu și Dubceac Marina, și s-a menținut hotărârea Judecătoriai Hîncești, sediul central din 07 februarie 2020.

Pentru a decide astfel, analizând argumentele din cererile de apel în coroborare cu circumstanțele cauzei, Curtea de apel a remarcat faptul că, din moment ce prin hotărârea Judecătoriai Hîncești din 15 iulie 2005, reclamanta/apelantă Talmazan Nina, a fost declarată decedată, patrimoniul succesoral urma să fie moștenit de către soțul supraviețuitor, iar reieșind din dispozițiile art. 1440 din Codul civil (în vigoare până la 01.03.2019), Talmazan Ion urma să meargă la notar în vederea intentării procedurii succesoriale, în acest sens, prezentând hotărârea judecătorească privind decesul soției sale Talmazan Nina, și de la această dată urmau a fi aplicate normele dreptului la moștenire și moștenitorul urma a fi determinat numai de la data deschiderii succesiunii.

Cu toate acestea, Talmazan Ion nu a respectat procedura acceptării moștenirii rămase după declararea de către instanța de judecată, a decesului soției Talmazan

Nina.

Astfel, în lipsa unui certificat de moștenitor legal asupra ½ cotă-parte din patrimonial succesoral, și concretizând că Talmazan Ion nu dispunea de dreptul de proprietate asupra acesteia, când a înstrăinat bunurile, Curtea de apel a apreciat ca întemeiată concluzia primei instanțe, care a dispus anularea contractelor de vânzare-cumpărare, prin prisma prevederilor art. 220 alin.(1), art. 1440 din Codul civil (în redacția de până la 01.03.2019).

De asemenea, instanța de apel a menționat că, din materialele cauzei reiese că până la decesul lui - Talmazan Ion, reclamanta/intimată - Talmazan Nina, s-a aflat în relații de căsătorie cu acesta, iar prin prisma art. 366, art. 370, art.371 din Codul civil (în redacția până la 01.03.2019) și art. 19-20 din Codul familiei, bunurile mobile și imobile, valorile mobiliare, depunerile și cotele de participație în capitalul social din instituțiile financiare sau societățile comerciale, care au fost construite, constituite, procurate sau făcute din contul mijloacelor comune, precum și alte bunuri dobândite în timpul căsătoriei, chiar dacă sunt procurate sau depuse pe numele unuia dintre soți, sunt considerate proprietate în devălmășie a soților.

Respectiv, Colegiul civil a respins argumentele apelanților, că la momentul încheierii contractelor de vânzare-cumpărare, Talmazan Ion nu s-a aflat în relații de căsătorie. Mai mult ca atât că, hotărârea Judecătoriai Hîncești din 15 iulie 2005, prin care Talmazan Nina a fost declarată decedată, a fost anulată prin hotărârea Judecătoriai Hîncești din 06 iunie 2012, iar ca efect, reclamanta/intimată a fost repusă în drepturile sale deținute până la declararea decesului său, intrând în proprietatea a ½ cotă-parte din bunurile devălmășe obținute împreună cu Talmazan Ion în timpul căsătoriei.

În altă ordine de idei, Curtea de Apel Chișinău a respins argumentele pârâților/apelanți, precum că reclamanta/intimată nu ar fi formulat o pretenție privind repunerea părților în situația anterioară, deoarece, repunerea părților în situația anterioară este finalitatea actului juridic declarat nul, în acest sens nulitatea are menirea să restabilească, pe cât este posibil, situația juridică a părților existentă la momentul încheierii actului.

Instanța de apel s-a expus și a argumentat respingerea argumentelor apelanților, cu privire la scoaterea cererii de pe rol.

Cu referire la faptul că prima instanță nu a luat în considerație faptul că reprezentantul reclamantei ar fi depus o cerere de concretizare prin care s-a modificat temeiul de fapt și de drept pe care se bazează acțiunea, instanța de apel a menționat că, în cererea inițială, au fost invocate un șir de cerințe, la unele din care, ulterior, s-a renunțat, fiind menținute doar pretențiile inițiale privind declararea nulă a contractelor de vânzare-cumpărare încheiate de Talmazan Ion cu Dubceac Radu, Rusu Vasile și Rusu Gheorghe, inclusiv contractul încheiat de Dubceac Radu cu Dubceac Marin.

Corespunzător, Colegiul civil a respins argumentele apelanților, că prin modificarea acțiunii le-a fost încălcat dreptul la apărare, dat fiind faptul că prin cererile de concretizare reclamanta nu a modificat obiectul acțiunii, sau obiectul material, nu a înaintat pretenții suplimentare și nici nu a concretizat obiectul litigiului, dar a micșorat de fapt cuantumul pretențiilor, în acest sens fiind asigurată disponibilitatea, contradictorialitatea și egalitatea în drepturi a participanților la proces, participanții la proces dispunând liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de drepturile procedurale, de asemenea și

de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, prin urmare fiind respectate prevederile art. 26 și art. 27 din Codul de procedură civilă.

În privința faptului că, inițial, reclamantă a invocat nulitatea relativă a actelor juridice, iar în cadrul pledoariilor a invocat nulitatea absolută, Curtea de apel a remarcat că, potrivit cererii de chemare în judecată din 22 decembrie 2012, reclamanta a solicitat constatarea nulității absolute inclusiv a contractelor de vânzare-cumpărare încheiate de Talmazan Ion cu pârâții în anul 2005 și 2006 și acel încheiat de Dubceac Radu în anul 2012.

Respectiv, sunt juste concluziile primei instanțe referitor la aplicarea în cadrul prezentei spețe a dispozițiilor art. 217 din Codul civil, ce stabilesc nulitatea absolută, iar nulitatea absolută poate fi invocată de instanța de judecată din oficiu, pe motiv că nulitatea absolută este sancțiunea pentru nerespectarea normei ce ocrotește un interes general.

În circumstanțele constatate supra, instanța de judecată poate invoca nulitatea absolută din oficiu, iar odată ce instanța a constatat existența temeiurilor privind nulitatea absolută a actelor juridice încheiate, nulitatea relativă invocată este irelevantă.

În același sens, instanța de apel a considerat întemeiate concluziile primei instanțe cu referire la respingerea argumentelor pârâților, privind tardivitatea acțiunii, reieșind din faptul că înaintarea acțiunii privind constatarea nulității absolute este imprescriptibilă, respectiv poate fi intentată indiferent de termenul scurs de la data încheierii actului juridic.

La 11 mai 2021, a fost înregistrat recursul declarat de Rusu Gheorghe, iar la 18 iunie 2021 a fost depus un recurs suplimentar, prin care s-a solicitat casarea deciziei Curții de Apel din 17 februarie 2021 și a hotărârii Judecătoriai Chișinău sediul Centru din 07 februarie 2020, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, sau de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată.

La 15 iunie 2021, a fost înregistrat recursul declarat de Dubceac Radu, prin care s-a solicitat casarea deciziei Curții de Apel din 17 februarie 2021 și a hotărârii Judecătoriai Chișinău sediul Centru din 07 februarie 2020, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, sau de scoatere de pe rol a cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererilor de recurs, s-au reiterat circumstanțele de fapt și normele de drept indicate în cererile de apel depuse împotriva hotărârii Judecătoriai Hîncești, sediul central din 07 februarie 2020, și s-a menționat despre tardivitatea acțiunii, oportunitatea scoaterii de pe rol a cererii de chemare în judecată, aplicarea eronată a normelor legale ce țin de dispoziția asupra bunurilor a unui coproprietar devălmaș în lipsa acordului celuilalt, examinarea neîntemeiată a cererii de chemare în judecată cu concretizările/modificările apărute pe parcurs, soluționarea chestiunii repunerii în poziția inițială a părților contractante, precum și aplicarea eronată a normelor legale privind nulitatea relativă și nulitatea absolută. Totodată, Rusu Gheorghe și Dubceac Radu au invocat că, la examinarea cauzei în ordine de apel, instanța a soluționat problema drepturilor unei persoane neatruse în proces, și anume a Elenei Rusu (soția lui Rusu Gheorghe).

În conformitate cu art.434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021, a fost expediată participanților la proces, la 19 martie 2021 (f.d.201), însă date cu privire la recepționarea actului judecătoresc, nu au fost constatate.

Astfel, în conformitate cu art.434 din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului consideră că cererile de recurs depuse de Rusu Gheorghe la 11 mai 2021 și, respectiv, Dubceac Radu la 15 iunie 2021, sunt în termen.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Rusu Gheorghe și Dubceac Radu, sunt neîntemeiate și urmează a fi declarate inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Conform art.433 lit.a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Potrivit art.440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurenților este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță însă, criticile invocate de recurenți, nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel și prima instanță, iar argumentele recursurilor nu

permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestora ca fiind admisibile.

În altă ordine de idei, prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs depuse de Rusu Gheorghe și Dubceac Radu.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa cărorva temeiuri care ar dicta declararea recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin.(2), art.433 lit. a) și art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Rusu Gheorghe și de Dubceac Radu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru